

עונות

כתב ואייר: טום ליכטנפלד

הצעות למורים

מורים יקרים,

עונות רוצה לעשות דברים גדולים וחשובים. היא יוצאת למסע בו היא מגלה כיצד גם עננה קטנה יכולה לחולל שינוי גדול. הזמנה לשיחה על הציפייה לגשם ועל היכולת של קטנים וגדולים להשפיע על העולם, כי "טיפה ועוד טיפה תהיינה לים".

ותן טל ומטר לברכה על כל פני האדמה

(מתוך תפילת שמונה עשרה)

הציפייה וההודיה לגשם מלוות את היושבים בארץ ישראל לאורך ההיסטוריה. כאשר היו רוב תושבי הארץ חקלאים הם התפללו לגשם שישקה את האדמה ויצמיח את היבול. עד היום, על אף הקדמה הטכנולוגית, מלווה אותנו בכל שנה הציפייה לגשם. אנו נושאים עיניים למרום ועוקבים אחרי העננים, מודדים את הקו האדום של מי הכנרת ומשווים את כמויות הממטרים לממוצע הרב-שנתי.

לא רק כמות הגשמים חשובה אלא מידתם ופיזורם ברחבי הארץ ולאורך העונה. המושג "גשמי ברכה" מתאר את ההלימה בין צרכי האדם ובין הגשם שיוורד. כמו גשמי ברכה, הסיפור של "עונות" מדגים לנו את חשיבות התאמת הנתינה לצורך וליכולת הקבלה, ואת הברכה הגדולה שמעשה קטן יכול להביא עמו.

לפעמים גדול, לפעמים קטן

ילדים רבים עסוקים בגודלם, וטרודים מדברים שהם לא יכולים לעשות "כי הם עוד קטנים". הנושא עשוי להעסיק תלמידי כיתה א' במיוחד, בהיותם השכבה הצעירה (והנמוכה) בתוך בית הספר. הסיפור על עונות מזמן שיחה פתוחה עם ילדי הכיתה אודות קטנים וגדולים, שאיפות ואכזבות, והתוצאות המרשימות והמפתיעות שנובעות מכח רצון ואומץ-לב.

רעיונות לשילוב בכיתה

- "לקטנטנים הרי יש המון יתרונות!": כדאי לקרוא יחד את תחילת הסיפור ולציין את היתרונות בלהיות ענן קטן. בהמשך אפשר שוחח עם התלמידים על הגודל שלהם ולמנות דברים שרק ילדים קטנים יכולים לעשות.

- אפשר להתייחס ליחסי תלמידים גדולים וקטנים בבית הספר שלכם: אלו טקסים ואירועים מתאימים לכלל ציבור בית הספר, ואלו מותאמים לשכבה הצעירה? האם יש חצר מיוחדת לכיתות הנמוכות, או שעות הפסקה נפרדות? האם נעשים מאמצים כדי ליצור קשרים אישיים בין גדולים וקטנים כגון חונכות, אירוח תלמידי הכיתות הגבוהות בהווי הכיתה או קיום פעילויות משותפות? האם קיימים קשרים בין תלמידי כיתות א' לבין הגנים הצמודים, שם התלמידים יכולים להרגיש "גדולים"? אולי בעקבות הסיפור התלמידים יציעו יוזמות לשינויים, אותם ניתן

להציע להנהלת בית הספר?

- "ענונת", "תלתלונת", "פצפונת": ענונת אוהבת את כינויי החיבה שלה. אפשר לדבר עם ילדי הכיתה על הסיונת שמשמעותה "קטן" ולהיזכר יחד במילים דומות. ניתן גם לשוחח על שמות חיבה. האם לתלמידי הכיתה כינויי חיבה? האם כל שם חיבה הוא חיובי? האם יש שמות מיוחדים שרק בן משפחה או חבר טוב קורא להם בהם?
- למרות היתרונות בלהיות קטן והיחס החיובי של חבריה, ענונת רצתה יותר. תוכלו לשוחח יחד על שאיפות ורצונות: מה היו הילדים רוצים לעשות, שהם עוד לא ניסו? האם יש דברים שהיו רוצים לעשות אך עדיין לא יכולים בגלל הגיל או הגודל? כדאי לשתף גם את ההורים. ניתן לבקש מכל צמד הורה-ילד לרשום שאיפה אישית של הילד ולצייר אותה. ציורי השאיפות יכולות לקשט את קירות הכיתה, כאשר את חלקן אולי ניתן כבר להגשים!
- כשענונת הביטה לכיוון הקול "קוה-קוה" וראתה את השלולית היבשה, היא הבינה מה עליה לעשות. תוכלו לשוחח עם הילדים: האם אנחנו תמיד יודעים כיצד לעזור למישהו? אפשר להזכיר דוגמאות מחיי הכיתה ולחלוק חוויות בהן עזרתם לאחר, או עזרו לכם, בדיוק במידה ובזמן הנכונים.
- האם אתם אוהבים את הגשם? בעקבות הסיפור אפשר לשוחח עם הילדים: האם הם אוהבים את הגשם? למה? מי זקוק לגשם, מי נהנה ממנו? בעקבות הסיפור אפשר לקרוא יחד ולערוך תצוגה של עוד סיפורים, שירים ואגדות בנושא הגשם.
- הילדים יכולים להכין כלי לאיסוף מי גשם. חותכים בקבוק פלסטיק ומסירים את החלק העליון שלו. ממקמים את הבקבוק הריק בשטח פתוח בכניסה או בחצר בית הספר, או תולים אותו עם חוט ברזל מחוץ לחלון הכיתה. הילדים יכולים לעקוב אחר הצטברות המים בבקבוק, למדוד כמויות ולבדוק כמה זמן לוקח לו להתמלא. כשהמכל מלא ילדי הכיתה יכולים להחליט כיצד להשתמש במים שהצטברו.

אנו מאחלים לכם קריאה מהנה ושיחה נעימה!